# നിരാകരണ പത്രം

പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്താടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാര കക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധിന്യായ നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

ശിവ ഡെവലപ്പേഴ്സ്, അവരുടെ പങ്കാളിയായ സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരി മുഖേന

**v.**

അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സും മറ്റുള്ളവരും

**(**സിവിൽ അപ്പീൽ നം**.785/2022)**

**2022** ജനുവരി **31**

**[**ജസ്റ്റിസ് ദിനേഷ് മഹേശ്വരി**,** ജസ്റ്റിസ് വിക്രം നാഥ്**]**

*1932-ലെ പങ്കാളിത്ത നിയമം – 69(2) വകുപ്പ് – നിരോധനം – എപ്പോഴാണ് ബാധകമാകാത്തത് – വിധി: 69(2) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള നിരോധനം ആകർഷിക്കുന്നതിന്, നിലവിലെ കരാർ, സ്ഥാപനം മൂന്നാം കക്ഷിയായ എതിർകക്ഷിയുമായി ഉണ്ടാക്കിയതും, വ്യവഹാര സ്ഥാപനം അതിന്റെ ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുടെ ഭാഗമായി ഏർപ്പെട്ടതുമായിരിക്കണം- രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു സ്ഥാപനം സമർപ്പിക്കുന്ന കേസിന്, അത് നിയമപരമായ അവകാശമോ സാധാരണ നിയമപരമായ അവകാശമോ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയാണെങ്കിൽ, 69(2) വകുപ്പ് ഒരു തടസ്സമല്ല-ഈ കേസിൽ, തർക്കത്തിലായ ഇടപാട് എന്നത് അപ്പീൽവാദി-വാദി, ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം അതിന്റെ ബിസിനസ്സ് (അതായത്, കെട്ടിട നിർമ്മാണം) നടത്തുന്നതിനിടയിൽ ഏർപ്പെട്ട ഒന്നായിരുന്നില്ല, കൂടാതെ ഇത് സ്ഥാപനത്തിന്റെ വ്യവഹാരസ്വത്തിലുള്ള ഓഹരി മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾക്ക് വിറ്റ ഒരു സ്വതന്ത്ര ഇടപാടായിരുന്നു- അതിനാൽ, പ്രസ്തുത വിൽപ്പന ഇടപാടുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 69(2) വകുപ്പ് ബാധകമല്ല- കൂടാതെ, ഈ കേസിന്റെ തർക്കവിഷയം ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത അവകാശം*

*നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ളതാണെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല, മറിച്ച്, വാദി വഞ്ചനയുടെയും തെറ്റിദ്ധരിപ്പിക്കലിന്റെയും ആരോപണങ്ങളോടൊപ്പം, 1963-ലെ നിർദ്ദിഷ്ട നിർവ്വഹണ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കും 1882-ലെ വസ്തുക്കൈമാറ്റ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കും അനുസൃതമായി നിരോധനത്തിന്റെയും പ്രഖ്യാപനത്തിന്റെയും നിയമപരമായ അവകാശങ്ങൾ തേടുന്ന ഒന്നാണ് തർക്കവിഷയം (ഇടപാടിനുള്ള പ്രതിഫലത്തുക ആവശ്യപ്പെടുന്നത് ആരോപിക്കുമ്പോൾ)- അതിനാൽ, 69(2) വകുപ്പിലെ വിലക്ക് ഈ കേസിന് ബാധകമല്ല- വിചാരണക്കോടതി കേസിന്റെ വസ്തുതകൾ ശരിയായി വിലയിരുത്തുകയും മത്സരിക്കുന്ന 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികളും സമർപ്പിച്ച അടിസ്ഥാനരഹിതമായ അപേക്ഷ തള്ളിക്കളയുകയും ചെയ്തു- ഹൈക്കോടതിയുടെ അപവദിത ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കി – നിയമപ്രകാരം കേസിന്റെ വിചാരണയുമായി മുന്നോട്ട് പോകാൻ വിചാരണക്കോടതിക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകി – 1963-ലെ നിർദ്ദിഷ്ട നിർവ്വഹണ നിയമം –1882-ലെ വസ്തു കൈമാറ്റ നിയമം*

ഉമേഷ് ഗോയൽ *v.* ഹിമാചൽ പ്രദേശ് കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഗ്രൂപ്പ് ഹൗസിംഗ് സൊസൈറ്റി ലിമിറ്റഡ്*:* **(2016) 11** എസ്.സി.സി **313 : [2016] 6** എസ്.സി.ആർ **703;** ഫാറൂഖ് *v.* സന്ധ്യ ആന്ത്രാപ്പർ കൃഷിങ്കൽ ആൻഡ് മറ്റുള്ളവർ**. (2018) 12** എസ്.സി.സി **580** – ബാധകമല്ലെന്ന് വിധിച്ചു.

ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാലയും മറ്റൊരാളും *v.* ആനന്ദ് കുമാർ ദീപക് കുമാറും മറ്റൊരാളും**: (2000) 3** എസ്.സി.സി **250 : [2000] 1** എസ്.സി.ആർ **1247;** റാപ്റ്റാക്കോസ് ബ്രെറ്റ് *&* കോ. ലിമിറ്റഡ് *v.* ഗണേഷ് പ്രോപ്പർട്ടി**: (1998) 7** എസ്.സി.സി **184 : [1998] 1** സപ്ലി. എസ്.സി.ആർ **485;** പുരുഷോത്തമും മറ്റൊരാളും *v.* ശിവരാജ് ഫൈൻ ആർട്ട് ലിത്തോ വർക്ക്സും മറ്റുള്ളവരും **(2007) 15** എസ്.സി.സി **58 : [2006] 8** സപ്ലി. എസ്.സി.ആർ **524 –** ആശ്രയിച്ചു.

കേസ് നിയമ പരാമർശം

| | | |
|---|---|---|
| **[2016] 6** എസ്.സി.ആർ **703** | ബാധകമല്ലെന്ന് വിധിച്ചു | **12.1** ഖണ്ഡിക |
| **(2018) 12** എസ്.സി.സി **580** | ബാധകമല്ലെന്ന് വിധിച്ചു | **12.1** ഖണ്ഡിക |
| **[2000] 1** എസ്.സി.ആർ **1247** | ആശ്രയിച്ചു | **11** ഖണ്ഡിക |
| **[1998] 1** സപ്ലി. എസ്.സി.ആർ **485** | ആശ്രയിച്ചു | **15** ഖണ്ഡിക |
| **[2006] 8** സപ്ലി. എസ്.സി.ആർ **524** | ആശ്രയിച്ചു | **9.3** ഖണ്ഡിക |

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരികത: 2022-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നം. 785

അഹമ്മദാബാദിലെ ഗുജറാത്ത് ഹൈക്കോടതിയുടെ 2017-ലെ സിവിൽ റിവിഷൻ അപേക്ഷ നം.241-ൽ പുറപ്പെടുവിച്ച 2018 ഫെബ്രുവരി 15 തീയതിയിലെ വിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും നിന്ന്.

അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി ശ്രീമതി. ശ്രേയ ജെയിൻ, ഗൗരവ് തൻവർ, സച്ചിൻ മിത്തൽ എന്നീ അഭിഭാഷകർ.

എതിർകക്ഷികൾക്കു വേണ്ടി ക്രുതിൻ ജോഷി, രാജേഷ് മഹാൾ, പൂർവിഷ് ജിതേന്ദ്ര മാൽക്കൻ, ജിതേന്ദ്ര മാൽക്കൻ, ശ്രീമതി. ധരിത പി. മാൽക്കൻ, ശ്രീമതി. ദീപ ഗൊറാസിയ, അലോക് കുമാർ, ശ്രീമതി. നന്ദിനി ഛബ്ര, ശ്രീമതി. ഭാവ്ന സർക്കാർ എന്നീ അഭിഭാഷകർ.

കോടതിയുടെ വിധിന്യായം പുറപ്പെടുവിച്ചത്:

ജസ്റ്റിസ് ദിനേശ് മഹേശ്വരി.

പ്രസക്തമായ വസ്തുതാപരമായ കാര്യങ്ങളും പശ്ചാത്തലവും.....2*

അന്യായം തള്ളിക്കളയൽ തേടിയുള്ള അപേക്ഷ: വിചാരണക്കോടതിയുടെയും ഹൈക്കോടതിയുടെയും വ്യത്യസ്ത കാഴ്ചപ്പാടുകൾ.....6*

എതിർവാദങ്ങൾ.....12*

1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പും പ്രസക്തമായ തത്വങ്ങളും.....15*

ഈ കേസിന് ബാധകമാക്കുന്ന പ്രസക്തമായ തത്വങ്ങൾ.....21*

നിഗമനം.....23*

അനുമതി നൽകി.

2. പ്രഖ്യാപനത്തിനും ഇഞ്ചംക്ഷനും വേണ്ടിയുള്ള ഈ കേസിൽ, വാദി നൽകിയ ഈ അപ്പീൽ, 2017-ലെ സിവിൽ റിവിഷൻ അപേക്ഷ നം.241-ൽ ഗുജറാത്ത്

ഹൈക്കോടതി[1] പുറപ്പെടുവിച്ച 2018 ഫെബ്രുവരി 15-ലെ വിധിന്യായത്തിനും ഉത്തരവിനും എതിരെയാണ്. ഇത് പ്രകാരം, മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾ (ഇതിലെ 1 മുതൽ 3 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾ) സമർപ്പിച്ച റിവിഷൻ അപേക്ഷ ഹൈക്കോടതി അനുവദിക്കുകയും, വഡോദരയിലെ 9-ാമത്തെ അഡീഷണൽ സീനിയർ സിവിൽ ജഡ്ജിയുടെ[2] കോടതി 2015-ലെ സ്പെഷ്യൽ സിവിൽ വ്യവഹാരം നം.333-ൽ 2017 ഏപ്രിൽ 07-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കുകയും ചെയ്തു.

2.1. 2017 ഏപ്രിൽ 07-ലെ പ്രസ്തുത ഉത്തരവ് പ്രകാരം, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം സമർപ്പിച്ച വ്യവഹാരം നിയമപരമായി വിലക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് ചൂണ്ടിക്കാട്ടി, പരാതി തള്ളിക്കളയുന്നതിനായി മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾ 1908-ലെ സിവിൽ നടപടിക്രമത്തിലെ[3] ഓർഡർ VII-ലെ 11(ഡി) റൂൾ,ഓർഡർ XXX-ലെ 1,2 എന്നീ ചട്ടങ്ങൾ, 151-ാം വകുപ്പ് എന്നിവയോടൊപ്പം 1932-ലെ ഇന്ത്യൻ പങ്കാളിത്ത നിയമത്തിന്റെ[4] 69-ാം വകുപ്പ് ചേർത്തുവായിച്ചത് പ്രകാരം സമർപ്പിച്ച അപേക്ഷ വിചാരണക്കോടതി തള്ളിക്കളഞ്ഞിരുന്നു. ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിൽപ്പന രേഖയുടെ നിയമസാധുതയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയത്തിൽ, 69(2) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള തടസ്സം ഈ കേസിന് ബാധകമല്ലെന്നായിരുന്നു അടിസ്ഥാനപരമായി വിചാരണക്കോടതി വിധിച്ചത്. എന്നിരുന്നാലും, ഹൈക്കോടതി ഇക്കാര്യത്തിൽ വിപരീത നിലപാട് സ്വീകരിക്കുകയും, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനമായതിനാൽ, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പ് പ്രകാരം കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത ഒരു അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്നതിൽ പരാതിക്കാരന് തടസ്സമുണ്ടെന്ന് വിധിച്ചു.

---

1 ചുരുക്കത്തിൽ 'ഹൈക്കോടതി'

2 ചുരുക്കത്തിൽ 'വിചാരണക്കോടതി'

3 ചുരുക്കത്തിൽ 'സംഹിത'

4 ചുരുക്കത്തിൽ '1932-ലെ നിയമം'

3. ഈ വിഷയത്തിൽ നിർണ്ണയിക്കേണ്ട ചോദ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് പ്രസക്തമായ വസ്തുതാപരമായ വിവരങ്ങളും പശ്ചാത്തലവും ശ്രദ്ധിക്കാവുന്നതാണ്, അതായത്, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം സമർപ്പിച്ച ഈ കേസിൽ, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പ് പ്രകാരം നിലവിലുള്ള വിലക്ക് ബാധകമാകുമോ എന്നത്.

**പ്രസക്തമായ വസ്തുതാപരമായ കാര്യങ്ങളും പശ്ചാത്തലവും**

4. വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ശരിയായി മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്, കക്ഷികളുടെ രേഖകളും വാദങ്ങളും വിശദീകരിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് നിലവിലെ അവസ്ഥയെക്കുറിച്ച് പഠിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും.

4.1. ഈ അപ്പീലിലെ അപ്പീൽവാദി "ശിവ ഡെവലപ്പേഴ്സ്" എന്ന പേരിലുള്ള രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനമാണ്. ഈ സ്ഥാപനം കെട്ടിട നിർമ്മാണ ബിസിനസ്സിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായും, ശ്രീ. സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരി, ശ്രീ. ജിഗ്നേഷ് കനുഭായി ദേശായി എന്നിവർ തുല്യ പങ്കാളികളാണെന്നും പറയുന്നു. പ്രസ്തുത ശ്രീ. സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരിയെ ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ 'അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ' എന്നും പരാമർശിക്കുന്നുണ്ട്, കൂടാതെ സ്ഥാപനത്തിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹമാണ് ഈ വ്യവഹാരം സമർപ്പിച്ചത്.

4.2. വാദി- അപ്പീൽവാദി സമർപ്പിച്ച കേസിൽ, "അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സ്" എന്ന പേരിലുള്ള ഒരു പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനത്തെ 1-ാം എതിർകക്ഷി (ഇതിലെ 1-ാം എതിർകക്ഷി) ആയും, 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾ, അതായത്, ദിനേശ്ഭായി ഭായിലാൽ ഭായി പട്ടേൽ, അർജുൻസിംഗ് നാരായൺസിംഗ് രാജ്പുത്ത് എന്നിവരെയും രഞ്ജിത്സിംഗ് നാരായൺസിംഗ് രാജ്പുത്ത് (ഇതിലെ 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾ) എന്നിവരെ 1-ാം എതിർകക്ഷി സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളികൾ എന്ന

നിലയിലും ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. താഴെ കാണുന്നതുപോലെ, ഈ വ്യക്തികളെ പങ്കാളികളാക്കിയുള്ള "അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സ്" എന്ന സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഘടന തന്നെ വാദി-അപ്പീൽവാദി സമർപ്പിച്ച കേസിൽ തർക്കവിഷയമാണ്. വഡോദര മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനിലെ മുനിസിപ്പൽ കമ്മീഷണറെയും ടൗൺ ഡെവലപ്മെന്റ് ഓഫീസറെയും കേസിൽ 5-ഉം 6-ഉം എതിർകക്ഷികൾ ആയി ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ഈ അപ്പീലിലെ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് അവർ എതിർകക്ഷികളല്ല.

5. ഇനി, പരാതിയിലെ വാദങ്ങളിൽ നിന്ന് ഉരുത്തിരിയുന്ന, അപ്പീൽവാദിയുടെ കേസിലെ പ്രസക്തമായ കാര്യങ്ങൾ നമുക്ക് ചുരുക്കി പറയാം.

5.1. 2013 നവംബർ 26-ന്, അപ്പീൽവാദിയും 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികളും എന്നിവരും ചേർന്ന് കലാൽ പിത്ത റോഡ്, ഹജാറത്പഗ, സബ് ഡിസ്ട്രിക്ട് വഡോദരയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ടിക്ക നം.5/3, സിറ്റി സർവേ നം.104, 105, 132, 106/എ, സിറ്റി സർവേ വിഭാഗം-ബി-യിൽ ഉൾപ്പെട്ട 232.81 ചതുരശ്ര മീറ്റർ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഒരു വസ്തു (തുറസ്സായ ഭൂമി)[5] ഒരു രജിസ്റ്റേർഡ് വിൽപ്പന രേഖയിലൂടെ വാങ്ങിയതായി വാദി-അപ്പീൽവാദി ബോധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അപ്പീൽവാദിക്ക് വ്യവഹാര സ്വത്തിൽ 60% ഓഹരിയും, 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികൾക്ക് യഥാക്രമം 20% വീതവും ഓഹരിയുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് അപ്പീൽവാദി പറയുന്നു.

5.2. 2014 ഏപ്രിൽ 22-ന്, സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരി (അപ്പീൽവാദിയായ സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളിയും അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്ററും കൂടിയാണ്), 2-ഉം 3-ഉം 4-ഉം എതിർകക്ഷികളുമായി ചേർന്ന് "അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സ്" എന്ന പേരിൽ ഒരു പുതിയ പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം രൂപീകരിച്ചതായും തുടർന്ന് ബോധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. പരാതിയിലെ വാദങ്ങൾ അനുസരിച്ച്, പ്രസ്തുത പങ്കാളിത്തം വ്യവഹാര സ്വത്തുമായി ബന്ധപ്പെട്ട

5 ഇനിമേൽ 'വ്യവഹാര സ്വത്ത്' എന്ന് പരാമർശിക്കപ്പെടും

പദ്ധതിക്ക് വേണ്ടി മാത്രമാണ് രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും, പങ്കാളിത്തത്തിന്റെ കാലാവധി പ്രസ്തുത പദ്ധതിയുടെ പൂർത്തീകരണത്തിൽ ഒതുങ്ങുന്നുവെന്നും പറയുന്നു. സ്ഥാപനം രൂപീകരിച്ച തീയതിയിൽ, അതായത് 2014 ഏപ്രിൽ 22-ന്, പങ്കാളികൾ ഒരു ധാരണാപത്രം (എം.ഒ.യു)[6] ഒപ്പിട്ടു; പദ്ധതിയിൽ നിന്ന് ലഭിക്കുന്ന വരുമാനത്തിൽ നിന്ന് 1,00,00,000 രൂപ (ഒരു കോടി രൂപ) സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരിക്ക് നൽകുമെന്നും, പദ്ധതി പൂർത്തിയാകുമ്പോൾ ലഭിക്കുന്ന ലാഭത്തിൽ 5-10% അധികമായി നൽകുമെന്നും ധാരണാപത്രത്തിൽ സമ്മതിച്ചു. അപ്പീൽവാദിയുടെ വാദം അനുസരിച്ച്, ധാരണാപത്രത്തിലെ എല്ലാ കക്ഷികളും "അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സ്" എന്ന സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളികളാണെന്ന് പ്രസ്തുത എം.ഒ.യു വ്യക്തമായി അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ടെന്നും, അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് എം.ഒ.യു ഉണ്ടാക്കിയതെന്നും പറയുന്നു.

5.3. പുതിയ സംഭവവികാസങ്ങൾ നോക്കുമ്പോൾ, 2015 ഫെബ്രുവരി 23-ന്, 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികൾ ചേർന്ന്, സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരിയെയും 4-ാം എതിർകക്ഷിയെയും പങ്കാളികളായി ഉൾപ്പെടുത്താതെ, "അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സ്" എന്ന അതേ പേരിൽ മറ്റൊരു സ്ഥാപനം രൂപീകരിച്ചു എന്നതാണ് അപ്പീൽവാദിയുടെ പരാതി. 2015 ഫെബ്രുവരി 23-ന് രൂപീകരിച്ച ഈ സ്ഥാപനമാണ് ഇതിലെ 1-ാം എതിർകക്ഷി, ഇത് 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികൾ രഹസ്യമായും വഞ്ചനാപരമായും രൂപീകരിച്ച് രജിസ്റ്റർ ചെയ്തതാണെന്നും ആരോപിക്കപ്പെടുന്നു. 1-ാം എതിർകക്ഷി സ്ഥാപനം രൂപീകരിച്ചതിന്റെ അടുത്ത ദിവസം തന്നെ, അതായത് 2015 ഫെബ്രുവരി 24-ന്, 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികൾ ചേർന്ന് ഒരു വിൽപ്പന രേഖ നടപ്പിലാക്കി എന്നും ആരോപിക്കുന്നു. ഈ രേഖ പ്രകാരം, അപ്പീൽവാദിയുടെ സ്ഥാപനമായ ശിവ ഡെവലപ്പേഴ്സിന് വേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ച സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരിയിൽ നിന്ന്, വ്യവഹാര സ്വത്തിൽ അപ്പീൽവാദിക്കുണ്ടായിരുന്ന 60% ഓഹരി ഈ അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സ് എന്ന സ്ഥാപനം വാങ്ങിയതായി

6 ചുരുക്കത്തിൽ 'എം.ഒ.യു'

രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. വിൽപ്പനയുടെ പ്രതിഫലമായി അപ്പീൽവാദികൾക്ക് നൽകിയ ചെക്കുകൾ മടങ്ങിയെന്നും ആരോപിച്ചിട്ടുണ്ട്.

5.4. അപ്പീൽവാദിയുടെ വാദം അനുസരിച്ച്, സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരിക്ക് (അപ്പീൽവാദിയുടെ സ്ഥാപനത്തിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കവേ) 2015 ഫെബ്രുവരി 23-ന്, 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികൾ തങ്ങളെയും 4-ാം എതിർകക്ഷിയും പരാമർശിക്കാതെ "അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സ്" എന്ന പേരിൽ ഒരു പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തുവെന്ന വസ്തുതയെക്കുറിച്ച് അറിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. 2014 ഏപ്രിൽ 22-ലെ പങ്കാളിത്ത ഉടമ്പടിയും ധാരണാപത്രവും പ്രകാരം താനും പങ്കാളിയായ സ്ഥാപനത്തിനാണ് അപ്പീൽവാദിയുടെ വ്യവഹാര സ്വത്ത് വിൽക്കുന്നതെന്ന് സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരി ആത്മാർത്ഥമായി വിശ്വസിച്ചു.

5.5. മേൽപറഞ്ഞ വാദങ്ങളിലൂടെ, 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികൾ ഒരു ഗൂഢാലോചനയിലൂടെയും വിൽപ്പനയുടെ പ്രതിഫലം പോലും നൽകാതെയാണ് വ്യവഹാര സ്വത്ത് സ്വന്തമാക്കിയതെന്ന് അപ്പീൽവാദി ആരോപിക്കുന്നു. 2015 ഫെബ്രുവരി 24-ലെ വിൽപ്പന രേഖയിൽ സമ്മതിച്ച നിബന്ധനകൾ പ്രകാരം, വിൽപ്പനയുടെ പ്രതിഫലമായി നൽകിയ ചെക്കുകൾ മാറിക്കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ വിൽപ്പന രേഖ അസാധുവായതായി കണക്കാക്കപ്പെടും. അതനുസരിച്ച്, 2015 ഫെബ്രുവരി 24-ലെ വിൽപ്പന രേഖ റദ്ദാക്കുവാനും ശാശ്വത ഇഞ്ചംക്ഷൻ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടുമാണ് അപ്പീൽവാദി ഈ വ്യവഹാരം സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്.

**അന്യായം തള്ളിക്കളയാനുള്ള അപേക്ഷ: വിചാരണക്കോടതിയുടെയും ഹൈക്കോടതിയുടെയും വ്യത്യസ്ത കാഴ്ചപ്പാടുകൾ**

6. അപ്പീൽവാദി സമർപ്പിച്ച കേസിൽ, 1 മുതൽ 3 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾ സമൻസുകൾക്ക് മറുപടിയായി ഹാജരാവുകയും 1932-ലെ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം അന്യായം തള്ളിക്കളയാൻ ഒരു അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

6.1. മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾ പ്രസ്തുത അപേക്ഷയിൽ വാദിച്ചത്, വാദി-അപ്പീൽവാദി, വ്യവഹാര സ്ഥാപനം ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനമാണെന്ന് കാണിക്കാൻ ഒരു രേഖാമൂലമുള്ള തെളിവും ഹാജരാക്കിയിട്ടില്ലെന്നും, പരാതിയിൽ അക്കാര്യം സംബന്ധിച്ച് ഒരു പ്രസ്താവനയും നൽകിയിട്ടില്ലെന്നുമാണ്. ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിൽപ്പന രേഖ (4/4 ആയി രേഖപ്പെടുത്തിയത്) ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത രേഖയാണെന്നും, ശിവ ഡെവലപ്പേഴ്സ് എന്ന സ്ഥാപനത്തിന്റെ അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ-പങ്കാളി എന്ന നിലയിൽ സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരിയാണ് ഇത് നടപ്പിലാക്കിയതെന്നും തുടർന്ന് വാദിച്ചു. അതിനാൽ, വാദി ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത സ്ഥാപനമാണെന്ന് കാണിക്കാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത വിൽപ്പന രേഖയ്ക്കെതിരായ പ്രഖ്യാപനത്തിനുള്ള വ്യവഹാരം 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം വിലക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് എതിർകക്ഷികൾ വാദിച്ചു. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പിന്റെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനമായതിനാൽ, ഏതെങ്കിലും കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത അവകാശങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കുന്നതിൽ പരാതിക്കാരന് തടസ്സമുണ്ടായിരുന്നു എന്നതാണ് പ്രതികളുടെ വാദം. സി.പി.സിയുടെ XXX ഉത്തരവ് പ്രകാരം, സ്ഥാപനത്തിലെ ഏതെങ്കിലും പങ്കാളിക്ക് സ്ഥാപനത്തിനുവേണ്ടി ഒരു വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കാമെന്നും, എന്നാൽ പരാതി സമർപ്പിച്ചയാൾ താൻ പ്രസ്തുത സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളിയാണെന്ന് കാണിക്കാൻ ഒരു തെളിവും ഹാജരാക്കിയിട്ടില്ലെന്നും വാദിച്ചു.

6.2. അന്യായം തള്ളിക്കളയാൻ സമർപ്പിച്ച പ്രസ്തുത അപേക്ഷയെ, മറ്റ് കാര്യങ്ങൾക്കൊപ്പം വഞ്ചനയുടെ കാര്യത്തിൽ 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പ് ബാധകമല്ലെന്ന് വാദിച്ചുകൊണ്ട്, വാദി- അപ്പീൽവാദി എതിർത്തു. അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സ് എന്ന സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളിയാണ് വാദി എന്നും, പ്രസ്തുത അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സ് എന്ന പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം പിരിച്ചുവിട്ടുവെന്ന് കാണിക്കാൻ തെളിവുകളൊന്നുമില്ലെന്നും തുടർന്ന് വാദിച്ചു. കേസിന്റെ വിഷയം വഞ്ചനയും തട്ടിപ്പും കാരണം വിൽപ്പന രേഖ റദ്ദാക്കുക എന്നതാണെന്നും, ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു വ്യവഹാരം 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം വിലക്കപ്പെടുന്നില്ലെന്നും വാദിച്ചു. അങ്ങനെ, വാദി- അപ്പീൽവാദിയുടെ പ്രധാന വാദം, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് നിലവിൽ ബാധകമല്ല എന്നതായിരുന്നു, കാരണം വ്യവഹാരത്തിന്റെ തർക്ക വിഷയം എന്നത് പ്രസ്തുത വ്യവഹാര സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനല്ല, മറിച്ച് പരാതിക്കാരന്റെ നിയമപരമായ അവകാശങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായിരുന്നു. പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനത്തെക്കുറിച്ച് എതിർകക്ഷികൾക്ക് തർക്കമില്ലാത്തതിനാലും, പങ്കാളികളുടെ പേരുകൾ പ്രഖ്യാപിക്കാൻ അവർ ആവശ്യപ്പെടാത്തതിനാലും നിലവിലെ കേസിന് സി.പി.സിയുടെ XXX ഉത്തരവിനാൽ തടസ്സമില്ലെന്നും വാദിച്ചു. എതിർകക്ഷികൾ ഉന്നയിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന വാദങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ആവശ്യമായ തെളിവുകൾ ഹാജരാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും, അതിനാൽ തന്നിരിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ അപേക്ഷ നിലനിൽക്കില്ലെന്നും വാദി- അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി വാദിച്ചു.

7. 2017 ഏപ്രിൽ 07-ലെ ഉത്തരവിൽ, വിചാരണക്കോടതി എതിർവാദങ്ങൾ പരിഗണിക്കുകയും 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള വ്യവസ്ഥകളും കക്ഷികൾ ഉദ്ധരിച്ച വിധിന്യായങ്ങളും പരിശോധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ കോടതി വ്യക്തമാക്കിയ നിയമ തത്വങ്ങളും നിലവിലുള്ള കേസിന്റെ വസ്തുതാപരമായ

വശങ്ങളും പരിഗണിച്ച ശേഷം, വിചാരണക്കോടതി എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഉന്നയിച്ച വാദങ്ങൾ തള്ളിക്കളഞ്ഞു. അതിന്റെ കാരണങ്ങളിൽ ഒന്ന്, വിൽപ്പന രേഖ (4/4 ആയി രേഖപ്പെടുത്തിയത്) "ശിവ ഡെവലപ്പേഴ്സ്" എന്ന പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു കരാറിനെക്കുറിച്ചുള്ളത് ആണെന്ന് പ്രാഥമികമായി തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല എന്നതായിരുന്നു. വിൽപ്പനയുടെ പ്രതിഫലത്തുക ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്ന പരാതിക്കാരന്റെ വാദം വിചാരണക്കോടതി ശ്രദ്ധിക്കുകയും, വിൽപ്പനയുടെ പ്രതിഫലത്തുക ലഭിക്കാത്തതിനാൽ 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം വ്യവഹാരം വിലക്കപ്പെടില്ലെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തു. കാരണം, രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത രേഖയിലൂടെ വസ്തു വിറ്റ സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളികൾക്ക് വിൽപ്പനയുടെ പ്രതിഫലത്തുക ലഭിക്കാൻ നിയമപരമായ അവകാശമുണ്ട്. സി.പി.സിയുടെ XXX ഉത്തരവിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം വ്യവഹാരം തള്ളിക്കളയുന്നത് വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നും വിചാരണക്കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു. അതിനാൽ, എതിർകക്ഷികൾ സമർപ്പിച്ച അപേക്ഷ വിചാരണക്കോടതി തള്ളിക്കളഞ്ഞു.

8. മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾ (നിലവിലെ 1 മുതൽ 3 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾ) വിചാരണക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവുകൾ ഹൈക്കോടതിയിൽ ഒരു റിവിഷൻ അപേക്ഷയിലൂടെ ചോദ്യം ചെയ്തു. 2018 ഫെബ്രുവരി 15-ലെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായത്തിലൂടെയും ഉത്തരവിലൂടെയും ഹൈക്കോടതി ഈ റിവിഷൻ അപേക്ഷ അനുവദിച്ചു.

8.1. അപ്പീൽ സ്ഥാപനം ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനമായതിനാൽ, വിൽപ്പന കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത ഒരു അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ വ്യവഹാരം 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പിന്റെ പരിധിയിൽ വരുമെന്നും, ബാധകമായ നിയമ വ്യവസ്ഥകൾക്കും ബാധകമായ വിധിന്യായങ്ങളിൽ

വ്യക്തമാക്കിയ തത്വങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമായി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് അന്യായം തള്ളിക്കളയാനുള്ള അപേക്ഷ നിരസിക്കുന്നതിൽ വിചാരണക്കോടതിക്ക് തെറ്റുപറ്റിയെന്നും ഹൈക്കോടതിയിൽ മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾക്ക്/റിവിഷനിസ്റ്റുകൾക്ക് വേണ്ടി വാദിക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി.

8.2. മറുവശത്ത്, ഈ കേസിൽ വ്യക്തമായ വഞ്ചന ആരോപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നും, സുനിൽഭായി സോമാഭായി അജ്മേരിയും 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികളും സ്വതന്ത്ര ശേഷിയിൽ കരാറിൽ ഏർപ്പെട്ടെന്നും, പിന്നീട് പ്രസ്തുത പ്രതികളുടെ ആസൂത്രണത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഇത് ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത വിൽപ്പന രേഖയായി മാറിയെന്നും വാദി-അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി വാദിച്ചു. അന്യായത്തിൽ ഉന്നയിച്ച വിഷയങ്ങൾ വിചാരണയ്ക്ക് ശേഷം തീർപ്പാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും, സി.പി.സിയുടെ ഓർഡർ VII-ലെ റൂൾ 11(ഡി) പ്രകാരം അന്യായം തള്ളിക്കളയാൻ കഴിയില്ലെന്നും വാദിച്ചു.

9. എതിർവാദങ്ങൾ ശ്രദ്ധിച്ച ശേഷം, വിൽപ്പന രേഖയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള അതിന്റെ നിഗമനം ഉൾപ്പെടെയുള്ള വിചാരണക്കോടതിയുടെ കണ്ടെത്തലുകൾ ഹൈക്കോടതി സംഗ്രഹിച്ചു. ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഇടപാട് ഒരു സ്വതന്ത്ര ഇടപാടാണെന്നും, കേസിൽ ഉന്നയിച്ച വാദം സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും ബിസിനസ്സ് ഇടപാടിൽ നിന്നോ അല്ലെങ്കിൽ ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കരാറിൽ നിന്നോ ഉടലെടുക്കുന്നതല്ലെന്നും ഹൈക്കോടതി വിലയിരുത്തി. വിൽപ്പന രേഖ വഞ്ചനാപരവും നിയമവിരുദ്ധവും അസാധുവാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിനും, വ്യവഹാര സ്വത്തിൽ ഏതെങ്കിലും പദ്ധതികൾ തുടങ്ങാൻ എതിർകക്ഷികൾക്ക് അവകാശമില്ലെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിനുമുള്ള ഹർജിയിലെ അപേക്ഷകളും ഹൈക്കോടതി ശ്രദ്ധിച്ചു.

9.1. അതിനുശേഷം, ഹൈക്കോടതി, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പിനൊപ്പം വായിച്ച സി.പി.സിയുടെ ഓർഡർ XXX-ലെ 1,2 എന്നീ റൂളുകളുമായി

ബന്ധപ്പെട്ടുള്ള പ്രതികളുടെ വാദങ്ങൾ പരാമർശിച്ചു. പ്രസ്തുത 69-ാം വകുപ്പ് വീണ്ടും ഉദ്ധരിക്കുന്നതിന് മുമ്പ്, വിചാരണക്കോടതിയുടെ പ്രസക്തമായ ഒരു കണ്ടെത്തൽ താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തി: -

> "23.....ഈ വ്യവസ്ഥയുടെ ഒരു ലളിതമായ വായനയിൽ നിന്ന് മനസ്സിലാകുന്നത്, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഇടപാട് വാദി സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്നതല്ലെന്നും, വാദം വാദി സ്ഥാപനത്തിൽ നിന്ന് ഉത്ഭവിച്ചതല്ലെന്നും ബഹുമാനപ്പെട്ട ട്രയൽ ജഡ്ജി ശരിയായി നിരീക്ഷിച്ചു എന്നതാണ്....."

9.2. അതിനുശേഷം, 69(2) വകുപ്പിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഇടപാട് 2015 ഫെബ്രുവരി 24-ലെ വിൽപ്പന രേഖയാണെന്നും, അത് രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനമായ വാദി മൂന്നാം കക്ഷികളായ എതിർകക്ഷികളുമായി ഉണ്ടാക്കിയതാണെന്നും ഹൈക്കോടതി വിധിച്ചു. സ്ഥാപനം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്തതിന്റെ ഫലമായി, വ്യവഹാരം നിലനിൽക്കുന്നില്ലെന്ന് വിലയിരുത്തി. പ്രസ്തുത കണ്ടെത്തലുകൾ താഴെ പറയുന്നവയാണ്: -

> "24....ഈ കേസിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ട പ്രസക്തമായ വ്യവസ്ഥ 69-ാം വകുപ്പിന്റെ 2-ാം ഉപവകുപ്പ് ആണ്. ഇത് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്, സ്ഥാപനം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തതും വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കുന്ന വ്യക്തികൾ സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളികളായി സ്ഥാപനങ്ങളുടെ രജിസ്റ്ററിൽ കാണിക്കുന്നവരും ആയിരിക്കാത്ത പക്ഷം, ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത ഒരു അവകാശം നടപ്പിലാക്കാൻ ഒരു സ്ഥാപനത്തിന് ഏതെങ്കിലും കോടതിയിൽ മൂന്നാം കക്ഷിക്കെതിരെ വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ല എന്നാണ്. ഇവിടെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഇടപാട് 2015 ഫെബ്രുവരി 24-ലെ വിൽപ്പന രേഖയാണ്. ഇത് വാദിയായ സ്ഥാപനം മൂന്നാം കക്ഷികളായ എതിർകക്ഷികളുമായി ഏർപ്പെട്ട് തയ്യാറാക്കിയ രേഖയാണ്, കൂടാതെ, വാദി സ്ഥാപനം ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനമാണ് എന്നത് അവിതർക്കിതമാണ്.

അതിനാൽ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്തതിന്റെ ഫലമായി, വ്യവഹാരംനിലനിൽക്കുന്നില്ലെന്ന് തോന്നുന്നു."

9.3. അതിനുശേഷം, ഹൈക്കോടതി, **( 2007) 2** ജി.എൽ.എച്ച് **406 [= (2007) 15** എസ്.സി.സി **58]** എന്ന് റിപ്പോർട്ടിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയ ***പുരുഷോത്തമും മറ്റൊരാളും. v. ശിവരാജ് ഫൈൻ ആർട്ട് ലിത്തോ വർക്ക്സും മറ്റുള്ളവരും*** എന്ന വ്യവഹാരം ഉൾപ്പെടെ, ബാറിൽ ഉദ്ധരിച്ച വിവിധ വിധിന്യായങ്ങൾ പരാമർശിച്ചു. കൂടാതെ, അതിനെ സംബന്ധിച്ച് താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങളും നിരീക്ഷിച്ചു[7]:-

"33. പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തിയിട്ടുള്ള മറ്റൊരു വിധിന്യായം പുരുഷോത്തം (മേൽപരാമർശം) എന്ന കേസിലേതാണ്, ഇത് പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് ഈ വസ്തുതയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ബാധകമല്ലെന്ന് ഒരു വാദം ഉന്നയിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും, ആ വിധിന്യായത്തിന്റെ വസ്തുത പരിശോധിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ആ വിധിന്യായത്തിന്റെ തലക്കെട്ട് തന്നെ വ്യക്തമാക്കുന്നത്, നടപ്പിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന അവകാശം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനം കക്ഷിയായ ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്നതല്ലെങ്കിൽ അല്ലെങ്കിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഏർപ്പെട്ടതല്ലെങ്കിൽ, 69(2) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിലക്ക് ബാധകമല്ല എന്നാണ്. അങ്ങനെയെങ്കിൽ, ഇതിന് വിപരീതമായി, ഈ തീരുമാനം ഹർജിക്കാരെ ഇവിടെ നിലവിലുള്ള നടപടിക്രമങ്ങളിൽ കണ്ടതുപോലെ തങ്ങളുടെ വാദം സാധൂകരിക്കാൻ സഹായിക്കുന്നു, അതായത്, തർക്കമില്ലാതെ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനമായ വാദിയായ സ്ഥാപനം വഴിയോ അവർക്ക് വേണ്ടിയോ ഒരു ഇടപാട് നടന്നിട്ടുണ്ട്,

7 വിവിധ ഹൈക്കോടതി വിധിന്യായങ്ങൾ ഈ കോടതി ഇവിടെ വിശദീകരിക്കുന്നില്ല, എന്നാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ 33-ാം ഖണ്ഡിക അതിന്റെ പ്രസക്തി കാരണം ഇവിടെ പുനഃപ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരിക്കുന്നു, അത് തുടർന്നുള്ള ചർച്ചകളിൽ വ്യക്തമാകും.

കൂടാതെ ഉന്നയിച്ച അവകാശവും ആവശ്യപ്പെട്ട പരിഹാരവും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത വാദി ഒരു കക്ഷിയായ കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്നതാണ്.

അതിനാൽ, നേരെ മറിച്ച്, ഈ വിധിന്യായം, എതിർകക്ഷിക്ക് സഹായകരമാകില്ല, കാരണം ആ പ്രത്യേക കേസിൽ കരാർ എന്നത് രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനം വഴിയോ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുടെ ഭാഗമായോ ഏർപ്പെട്ടതായിരുന്നില്ല, അതിനാൽ വ്യവഹാരം നിലനിൽക്കുന്നതാണെന്ന് വിധിച്ചു."

9.4. ആത്യന്തികമായി, വിവിധ വിധിന്യായങ്ങൾ വിശകലനം ചെയ്ത ശേഷം, ഹൈക്കോടതി റിവിഷൻ അപേക്ഷ അനുവദിക്കുകയും 2017 ഏപ്രിൽ 07-ലെ വിചാരണക്കോടതിയുടെ ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കുകയും, അതിന്റെ ഫലമായി അന്യായം തള്ളിക്കളയുകയും ചെയ്തു. താഴെ പറയുന്നതാണ് ഹൈക്കോടതിയുടെ ന്യായങ്ങൾ:-

"36. മേൽപറഞ്ഞ തീരുമാനങ്ങളുടെയും ഈ കേസിന്റെ തർക്കമില്ലാത്ത സാഹചര്യങ്ങളുടെയും മൊത്തത്തിലുള്ള വിശകലനം വ്യക്തമാക്കുന്നത്, നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പും സി.പി.സിയിലെ 30-ാം ഓർഡറും പ്രകാരം ബാധിക്കപ്പെടുന്ന വ്യവഹാര നടപടികൾ, 7-ാം ഓർഡറിന്റെ 11(ഡി) റൂളിന്റെ ലക്ഷ്യത്തിന് വിരുദ്ധമായി നിലനിൽക്കാത്ത അത്തരം നടപടികൾ അനുവദിക്കേണ്ടതെന്നത് എന്തിനെന്ന് ഒരു കാരണവുമില്ല എന്നതാണ്. അതിനാൽ, നിയമപരമായ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് പൂർണ്ണ പ്രാബല്യം നൽകിക്കൊണ്ട്, കോടതിക്ക് ഉരുതരമായ അധികാരപരിധി പിശക് സംഭവിച്ചതായി കോടതിക്ക് ബോധ്യപ്പെട്ടു, അതുപോലെ, ഈ റിവിഷൻ അപേക്ഷ അനുവദനീയമാണ്, കൂടാതെ 2015-ലെ സ്പെഷ്യൽ സിവിൽ വ്യവഹാരം നം.333-ലെ എക്സി.11-ന് താഴെ ബഹുമാനപ്പെട്ട 9-ാം അഡീഷണൽ സീനിയർ സിവിൽ ജഡ്ജി, വഡോദര പുറപ്പെടുവിച്ച 2017

ഏപ്രിൽ 07-ലെ അപവദിത ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കുകയും അസാധുവാക്കുകയും, അതിന്റെ ഫലമായി അന്യായം തള്ളിക്കളയുകയും ചെയ്യുന്നു."

10. ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച 2018 ഫെബ്രുവരി 15-ലെ മേൽപ്പറഞ്ഞ വിധിന്യായവും ഉത്തരവും ഈ അപ്പീലിൽ വാദി-അപ്പീൽവാദി ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

**എതിർവാദങ്ങൾ**

11. 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പ്, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനങ്ങൾ മൂന്നാം കക്ഷികൾക്കെതിരെ സമർപ്പിക്കുന്ന എല്ലാ കേസുകൾക്കും തടസ്സമല്ലെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നതിൽ ഹൈക്കോടതി പരാജയപ്പെട്ടുവെന്ന് അപ്പീൽവാദിയുടെ അഭിഭാഷകൻ സമർപ്പിച്ചു. ഈ കേസിന്റെ വസ്തുതാപരമായ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, സ്ഥാപനത്തിന്റെ സാധാരണ ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതല്ല കരാർ എന്നതിനാൽ, കേസിന് 69(2) വകുപ്പ് ബാധകമല്ല; കൂടാതെ 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പിൽ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന "കരാർ പ്രകാരം ഉണ്ടാകുന്ന ഒരു അവകാശം നടപ്പിലാക്കുക" എന്ന വാക്കുകൾ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കരാറുകളിൽ നിന്ന് മാത്രം ഉണ്ടാകുന്ന അവകാശങ്ങളെയാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. ***ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാലയും മറ്റൊരാളും. v. ആനന്ദ് കുമാർ ദീപക് കുമാറും മറ്റൊരാളും.: (2000) 3*** എസ്.സി.സി ***250***, **പുരുഷോത്തം (**മേൽപരാമർശം**)** എന്നീ കേസുകളിലെ വിധിന്യായങ്ങൾ അഭിഭാഷകൻ ആശ്രയിച്ചു.

11.1. കേസിന് ആധാരമായ പരിഗണനയിലുള്ള കരാർ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതായിരുന്നില്ല എന്ന വസ്തുതയെക്കുറിച്ച് വിചാരണക്കോടതിയുടെയും ഹൈക്കോടതിയുടെയും ഒരേപോലെയുള്ള കണ്ടെത്തലുകൾ അഭിഭാഷകൻ തന്റെ വാദങ്ങളെ പിന്തുണയ്ക്കാൻ ഉപയോഗിച്ചു. അതിനാൽ, ഈ കോടതി

നിർണ്ണയിച്ച നിയമമനുസരിച്ച്, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പ് വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം അപ്പീൽവാദിയുടെ വ്യവഹാരം വിലക്കപ്പെടുന്നില്ല. രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു സ്ഥാപനം മൂന്നാം കക്ഷിക്കെതിരെ സമർപ്പിക്കുന്ന എല്ലാ വ്യവഹാരങ്ങളും 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പിന്റെ പരിധിയിൽ കൊണ്ടുവരുക വഴി ഹൈക്കോടതിക്ക് തെറ്റുപറ്റിയെന്നും അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചു.

11.2. മേൽപറഞ്ഞവ കൂടാതെ, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പ്, ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം ഒരു നിയമപരമായ അവകാശമോ സാധാരണ നിയമപരമായ അവകാശമോ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള കേസിന് തടസ്സമല്ലെന്ന് ***ഹർദിറാം ഭുജിയാവാല*** (മേൽപരാമർശം) കേസിൽ ഈ കോടതി വിധിച്ചതായി അഭിഭാഷകൻ ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഈ വിഷയത്തിൽ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത വിൽപ്പന രേഖയിലൂടെയാണ് വിൽപ്പന കരാറിൽ ഏർപ്പെട്ടതെന്നും, പ്രസ്തുത വിൽപ്പനയ്ക്കെതിരെ പ്രതിഫലം ലഭിക്കാത്തത് വിൽപ്പന രേഖയിലെ നിബന്ധനകൾ നടപ്പിലാക്കാൻ അപ്പീൽവാദിക്ക് അവകാശം നൽകുന്നുവെന്നും, അങ്ങനെയുള്ള ഒരു അവകാശം 1882-ലെ സ്വത്ത് കൈമാറ്റ നിയമം പ്രകാരം നിയമപരമായി ലഭിക്കുന്നതാണെന്നുമുള്ള വിചാരണക്കോടതിയുടെ കണ്ടെത്തലുകളും അഭിഭാഷകൻ പരാമർശിച്ചു.

12. നേരെമറിച്ച്, എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ ശക്തമായി വാദിച്ചത്, 2015 ഫെബ്രുവരി 23-ലെ വിൽപ്പന രേഖ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനത്തിന്റെ നടത്തിപ്പുകാരൻ-പങ്കാളിയാണ് നടപ്പിലാക്കിയതെന്നും, വ്യക്തിഗത ശേഷിയിലല്ലെന്നും ആയിരുന്നു. തൽഫലമായി, വിൽപ്പന രേഖ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതായിരുന്നു. അതിനാൽ, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിലക്ക് കേസിനെ ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന ഹൈക്കോടതിയുടെ നിഗമനത്തെ അഭിഭാഷകൻ പിന്തുണച്ചു.

12.1. രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം സമർപ്പിക്കുന്ന ഏതൊരു കേസിലും 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പ് ബാധകമാണെന്നും; പ്രസ്തുത രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം കക്ഷിയായ ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത അവകാശങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കാൻ ഒരു വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അത് നിലനിൽക്കാത്തതാകുമെന്നും വാദിക്കാൻ, എതിർകക്ഷികളുടെ അഭിഭാഷകൻ ***ഉമേഷ് ഗോയൽ v. ഹിമാചൽ പ്രദേശ് കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഗ്രൂപ്പ് ഹൗസിംഗ് സൊസൈറ്റി ലിമിറ്റഡ്: (2016) 11*** എസ്.സി.സി ***313, ഫാറൂഖ് v. സന്ധ്യ ആന്ത്രാഫർ കുരിശിങ്കലും മറ്റുള്ളവരും.: (2018) 12*** എസ്.സി.സി ***580*** എന്നീ കേസുകൾ പരാമർശിച്ചു.

12.2. അതിനാൽ, ഹൈക്കോടതി റിവിഷൻ അപേക്ഷ ശരിയായി അനുവദിക്കുകയും അപ്പീൽവാദി സ്ഥാപനം സമർപ്പിച്ച അന്യായം ശരിയായി തള്ളിക്കളയുകയും ചെയ്തുവെന്ന് എതിർകക്ഷികളുടെ അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചു.

13. എതിർവാദങ്ങൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം പരിഗണിക്കുകയും ബാധകമായ നിയമം പ്രകാരം രേഖകൾ പരിശോധിക്കുകയും ചെയ്ത ശേഷം, ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച 2018 ഫെബ്രുവരി 15-ലെ അപവദിത വിധിന്യായവും ഉത്തരവും നിലനിൽക്കുന്നതല്ലെന്നും, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് അപ്പീൽവാദി സമർപ്പിച്ച കേസിനെ ബാധിക്കുന്നില്ലെന്നും ഈ കോടതി വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

**1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പും പ്രസക്തമായ തത്വങ്ങളും**

**14.** ഈ വിഷയത്തിൽ ഉന്നയിച്ച ചോദ്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനായി, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥകൾ ശ്രദ്ധിക്കാം: -

**"69.** രജിസ്ട്രേഷൻ ഇല്ലാത്തതിന്റെ ഫലം.- (1) ഒരു സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളിയെന്ന നിലയിൽ വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കുന്ന യാതൊരാൾക്കും, സ്ഥാപനം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തതാകുകയും വ്യവഹാരം നൽകുന്നയാൾ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ രജിസ്റ്ററിൽ ഒരു പങ്കാളിയായി കാണിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യാത്ത പക്ഷം, സ്ഥാപനത്തിനെതിരെയോ സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളിയാണെന്ന് പറയപ്പെടുന്ന അല്ലെങ്കിൽ പങ്കാളിയായിരുന്ന ഏതൊരാൾക്കെതിരെയോ ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും അവകാശമോ ഈ നിയമപ്രകാരം നൽകപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും അവകാശമോ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി, ഒരു കോടതിയിലും വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ല.

(2) ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്ന അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി, ഒരു സ്ഥാപനത്തിന് ഏതെങ്കിലും മൂന്നാം കക്ഷിക്കെതിരെ, സ്ഥാപനം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യപ്പെടുകയും വ്യവഹരിക്കുന്ന വ്യക്തികൾ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ രജിസ്റ്ററിൽ പങ്കാളികളായി കാണിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യാത്ത പക്ഷം ഒരു കോടതിയിലും വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ല.

(3) (1)-ഉം (2)-ഉം ഉപവകുപ്പുകളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ, ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്ന അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള സെറ്റ്-ഓഫ് അവകാശവാദത്തിനോ മറ്റ് നടപടികൾക്കോ ബാധകമായിരിക്കും, എന്നാൽ താഴെ പറയുന്നവയെ ഇത് ബാധിക്കില്ല:—

(എ) ഒരു സ്ഥാപനം പിരിച്ചുവിടുന്നതിനുള്ള കേസുകൾ സമർപ്പിക്കാനുള്ള ഏതെങ്കിലും അവകാശമോ, പിരിച്ചുവിട്ട സ്ഥാപനത്തിന്റെ കണക്കുകൾക്കായുള്ള അവകാശമോ, അല്ലെങ്കിൽ പിരിച്ചുവിട്ട സ്ഥാപനത്തിന്റെ സ്വത്ത് ഈടാക്കാനുള്ള ഏതെങ്കിലും അവകാശമോ അധികാരമോ, അല്ലെങ്കിൽ

(ബി) 1909-ലെ പ്രസിഡൻസി-ടൗൺസ് ഇൻസോൾവൻസി നിയമം (1909-ലെ 3), അല്ലെങ്കിൽ 1920-ലെ പ്രൊവിൻഷ്യൽ ഇൻസോൾവൻസി നിയമം (1920-ലെ 5) പ്രകാരം ഒരു ഔദ്യോഗിക അസൈനി, റിസീവർ അല്ലെങ്കിൽ കോടതിക്ക് ഒരു പാപ്പരായ പങ്കാളിയുടെ സ്വത്ത് ഈടാക്കാനുള്ള അധികാരങ്ങൾ.

(4) ഈ വകുപ്പ് താഴെ പറയുന്നവയ്ക്ക് ബാധകമല്ല:—

(എ) ഈ നിയമം ബാധകമായ പ്രദേശങ്ങളിൽ ബിസിനസ്സ് സ്ഥലമില്ലാത്ത സ്ഥാപനങ്ങൾക്കോ അത്തരം സ്ഥാപനങ്ങളിലെ പങ്കാളികൾക്കോ, അല്ലെങ്കിൽ, 56-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനങ്ങളാൽ പ്രസ്തുത പ്രദേശങ്ങളിലെ ബിസിനസ്സ് സ്ഥലങ്ങൾക്ക് ഈ അധ്യായം ബാധകമല്ലാത്ത പ്രദേശങ്ങളിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്കോ, അല്ലെങ്കിൽ

(ബി) പ്രസിഡൻസി-ടൗണുകളിൽ, 1882-ലെ പ്രസിഡൻസി സ്മോൾ കോസ് നിയമങ്ങളിലെ (1882-ലെ 5) 19-ാം വകുപ്പിൽ വ്യക്തമാക്കിയ തരത്തിലല്ലാത്തതും നൂറ് രൂപയിൽ കൂടാത്തതുമായ ഏതെങ്കിലും കേസുകൾക്കോ അല്ലെങ്കിൽ സെറ്റ്-ഓഫ് അവകാശവാദങ്ങൾക്കോ, അല്ലെങ്കിൽ പ്രസിഡൻസി-ടൗണുകൾക്ക് പുറത്ത്, 1887-ലെ പ്രൊവിൻഷ്യൽ സ്മോൾ കോസ് നിയമത്തിലെ (1887-ലെ 9) രണ്ടാം പട്ടികയിൽ വ്യക്തമാക്കിയ തരത്തിലല്ലാത്ത ഏതെങ്കിലും കേസുകൾക്കോ, അല്ലെങ്കിൽ അത്തരം ഏതെങ്കിലും വ്യവഹാരം അല്ലെങ്കിൽ അവകാശവാദത്തിന്റെ നിർവ്വഹണത്തിനോ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ അതിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്നതോ ആയ മറ്റ് ഏതെങ്കിലും നടപടികൾക്കോ.

15. ഈ കോടതിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, ഈ വിഷയത്തിൽ ഉയർന്നുവരുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക്, ***റാപ്റ്റാക്കോസ് ബ്രെറ്റ് & കോ. ലിമിറ്റഡ് v. ഗണേഷ് പ്രോപ്പർട്ടി: (1998) 7***

എസ്.സി.സി ***184*** എന്ന കേസിൽ ഈ കോടതി വ്യക്തമാക്കിയ തത്വങ്ങളെ ആധാരമാക്കി നേരിട്ട് ഉത്തരം നൽകാൻ കഴിയും. ഈ തത്വങ്ങൾ ***ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാല, പുരുഷോത്തം*** (മേൽപരാമർശം) എന്നീ കേസുകളിൽ ഈ കോടതി കൂടുതൽ വിശദീകരിക്കുകയും പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് ആകർഷിക്കാൻ, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട കരാർ ഒരു സ്ഥാപനം മൂന്നാം കക്ഷിയായ എതിർകക്ഷിയുമായി ഏർപ്പെട്ടതും, വാദിയായ സ്ഥാപനം അതിന്റെ ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുടെ ഭാഗമായി ഏർപ്പെട്ടതുമായിരിക്കണം; കൂടാതെ, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പ്, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു സ്ഥാപനം ഒരു നിയമപരമായ അവകാശം അല്ലെങ്കിൽ പൊതു നിയമപരമായ അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി സമർപ്പിക്കുന്ന കേസിന് തടസ്സമല്ലെന്ന് ***ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാല*** (മേൽപരാമർശം) കേസിൽ വ്യക്തമായി വിശദീകരിച്ച തത്വങ്ങൾ നമുക്ക് പരിശോധിക്കാം.

16. ചുരുക്കത്തിൽ, ***ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാല*** (മേൽപരാമർശം) കേസിലെ പ്രസക്തമായ വസ്തുതാപരമായ വശങ്ങൾ താഴെ പറയുന്നവയായിരുന്നു: ആ കേസിൽ, എതിർകക്ഷികളെ വ്യാപാരമുദ്ര ലംഘിക്കുന്നതിൽ നിന്നും 'ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാല' എന്ന വ്യാപാരമുദ്ര/പേര് ഉപയോഗിക്കുന്നതിൽ നിന്നും തടയുന്നതിനായി ശാശ്വത നിരോധന ഉത്തരവ് തേടിക്കൊണ്ട് പരാതിക്കാർ ഒരു വ്യവഹാരം സമർപ്പിച്ചു. രണ്ട് വാദികളുണ്ടായിരുന്നു, ആദ്യത്തെയാൾ മൂൽചന്ദിന്റെ മൂന്ന് പുത്രന്മാരടങ്ങുന്ന ഒരു പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനമായിരുന്നു, രണ്ടാമത്തെ വാദി അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാലാമത്തെ പുത്രനായിരുന്നു. "ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാല" എന്ന പേരിൽ 1941 മുതൽ ഗംഗ ബിഷൻ എന്ന ഹൽദിറാം ഒരു ബിസിനസ്സ് നടത്തിവരികയായിരുന്നു എന്നതാണ് ചരിത്രപരമായ വസ്തുതകൾ. 1965-ൽ, അദ്ദേഹം തന്റെ രണ്ട് പുത്രന്മാരായ മൂൽചന്ദ്, ശിവ് കിഷൻ, മരുമകൾ കമല ദേവി (മറ്റൊരു പുത്രനായ ആർ.എൽ. അഗർവാളിന്റെ ഭാര്യ) എന്നിവരുമായി അതേ പേരിൽ ബിസിനസ്സ് നടത്തുന്നതിനായി ഒരു പങ്കാളിത്തം രൂപീകരിച്ചു. പ്രസ്തുത സ്ഥാപനത്തിന് വ്യാപാര

നാമത്തിന്റെ രജിസ്ട്രേഷൻ അനുവദിച്ചു. എന്നിരുന്നാലും, 1974 നവംബർ 16-ന് പ്രസ്തുത പങ്കാളിത്തം പിരിച്ചുവിടുകയും, പിരിച്ചുവിടൽ കരാർ പ്രകാരം, പ്രസ്തുത വ്യാപാരമുദ്ര പശ്ചിമ ബംഗാൾ സംസ്ഥാനം ഒഴികെയുള്ള രാജ്യത്ത് മുഴുവൻ മൂൽചന്ദിന്റെ മാത്രം ഓഹരിയായി മാറി. അതേസമയം, ശ്രീമതി കമല ദേവിക്ക് പശ്ചിമ ബംഗാൾ സംസ്ഥാനത്തിനായുള്ള വ്യാപാരമുദ്രയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശം നൽകി. മൂൽചന്ദിന്റെ നാല് പുത്രന്മാർ വ്യാപാരമുദ്രയുടെ തുടർന്നുള്ള സംയുക്ത ഉടമകളായി തങ്ങളുടെ പേരുകൾ രേഖപ്പെടുത്തി. അവരിൽ മൂന്ന് പേർ 1983-ൽ ഒരു പങ്കാളിത്തം രൂപീകരിക്കുകയും (പ്രസ്തുത കേസിലെ 1-ാം വാദി) ഡൽഹിയിലെ ചാന്ദ്നി ചൗക്കിൽ ഒരു കട നടത്തുകയും ചെയ്തു. ഇതിനിടെ, 1977 ഒക്ടോബർ 10-ന്, മേൽപ്പറഞ്ഞ ആർ.എൽ. അഗർവാളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനും 1974 നവംബർ 16-ലെ പിരിച്ചുവിടൽ കരാർ വെളിപ്പെടുത്താതെ, അതേ വ്യാപാരമുദ്രയുടെ രജിസ്ട്രേഷനായി കൊൽക്കത്തയിൽ അപേക്ഷിച്ചു, തങ്ങളാണ് അതിന്റെ പൂർണ്ണ ഉടമകളെന്ന് അവകാശപ്പെട്ടു. ശ്രീമതി കമല ദേവിയുടെ പുത്രനായ അശോക് കുമാർ ഒരു പുതിയ സ്ഥാപനം രൂപീകരിക്കുകയും ന്യൂഡൽഹിയിലെ ആര്യ സമാജ് റോഡ്, കരോൾ ബാഗിൽ ഒരു കട തുറക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, പ്രസ്തുത കേസിന്റെ പരാതിക്കാർ, പ്രസ്തുത വ്യാപാരമുദ്ര ഉപയോഗിക്കാനുള്ള തങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങൾ ഉന്നയിച്ചുകൊണ്ട്, ഇഞ്ചംക്ഷൻ, വസ്തുക്കൾ നശിപ്പിച്ചതിന് നഷ്ടപരിഹാരം തുടങ്ങിയ ആശ്വാസങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെട്ടു. വ്യവഹാരം സമർപ്പിച്ച തീയതിയിൽ 1-ാം വാദി ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനം അല്ലാതിരുന്നതിനാൽ, എതിർകക്ഷികളും അന്യായം തള്ളിക്കളയാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഈ അപേക്ഷ വിചാരണക്കോടതിയും ഹൈക്കോടതിയും തള്ളി. അതിനാൽ, ഈ വ്യവഹാരം ഈ കോടതിയിൽ അപ്പീലായി എത്തി. പ്രസ്തുത വിഷയത്തിൽ നിർണ്ണയിക്കേണ്ട പ്രധാന വിഷയങ്ങൾ ഈ കോടതി താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ രൂപീകരിച്ചു: -

8. പരിഗണിക്കേണ്ട പ്രധാന വിഷയങ്ങൾ:

(i) വ്യാപാരമുദ്രയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു നിയമപരമായ അവകാശം എന്ന നിലയിലോ അല്ലെങ്കിൽ കച്ചവട സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പേര് തെറ്റിദ്ധാരണയുണ്ടാക്കുന്ന രീതിയിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സാധാരണ നിയമ തത്വങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചോ സ്ഥിരം ഇഞ്ചംക്ഷനും നഷ്ടപരിഹാരവും ആവശ്യപ്പെടുന്ന ഒരു കേസ്, വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കുന്ന തീയതിയിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു സ്ഥാപനം നൽകിയാൽ, 69(2) വകുപ്പ് അതിനെ തടയുമോ?

(ii) 69(2) വകുപ്പിലെ "കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്നത്" എന്ന വാക്കുകൾ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു സ്ഥാപനം അതിന്റെ ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുടെ ഭാഗമായി എതിർകക്ഷിയുമായി ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്ന അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്ന സാഹചര്യത്തെ മാത്രമാണോ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്, അതോ 69(2) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിലക്ക്, വ്യവഹാര സ്വത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ ഉറവിടമായി, എതിർകക്ഷിയുമായി ബന്ധമില്ലാത്തതും ഹർജിയിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ ഏതൊരു കരാറിലേക്കും വ്യാപിപ്പിക്കാൻ കഴിയുമോ?

16.1. ആദ്യ ചോദ്യത്തിന് നിഷേധാർത്ഥത്തിൽ ഉത്തരം നൽകിക്കൊണ്ട്, ഈ കോടതി ***റാപ്റ്റാക്കോസ് ബ്രെറ്റ് & കോ. ലിമിറ്റഡ്*** (മേൽപരാമർശം) എന്ന നേരത്തെയുള്ള വിധിന്യായം പരാമർശിക്കുകയും താഴെ പറയുന്നവ വിധിക്കുകയും ചെയ്തു: -

"9. ഒരു നിയമപരമായ അവകാശം നടപ്പിലാക്കുമ്പോഴോ അല്ലെങ്കിൽ ഒരു സാധാരണ നിയമപരമായ അവകാശം നടപ്പിലാക്കുമ്പോഴോ പോലും, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു സ്ഥാപനം സമർപ്പിക്കുന്ന കേസിന് 69(2) വകുപ്പ് ഒരു തടസ്സമാണോ എന്ന ചോദ്യം ഈ കോടതിയിൽ റാപ്റ്റാക്കോസ് ബ്രെറ്റ് **&** കോ**.** ലിമിറ്റഡ് ***v.*** ഗണേഷ് പ്രോപ്പർട്ടി [(1998) 7 എസ്.സി.സി 184] എന്ന കേസിൽ നേരിട്ട് പരിഗണനയ്ക്ക് വന്നു. **ആ കേസിൽ, ബെഞ്ചിന് വേണ്ടി സംസാരിച്ച ജസ്റ്റിസ് മജുംദാർ**

**രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു സ്ഥാപനം ഒരു നിയമപരമായ അവകാശമോ ഒരു സാധാരണ നിയമപരമായ അവകാശമോ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി ഒരു വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കുന്നതിന് 69(2) വകുപ്പ് തടസ്സമാകില്ലെന്ന് വ്യക്തമായി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.** ആ കേസിലെ വസ്തുതകളിൽ, പാട്ടക്കരാർ അവസാനിക്കുമ്പോൾ ഒരു വാടകക്കാരനെ ഒഴിപ്പിക്കാനുള്ള അവകാശം 'കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്ന' അവകാശമല്ലെന്നും, മറിച്ച് വസ്തുക്കൈമാറ്റ നിയമം പ്രകാരമുള്ള ഒരു കോമൺ ലോ അവകാശമോ നിയമപരമായ അവകാശമോ ആണെന്നും വിധിച്ചു. ആ കേസിലെ ഹർജിയിൽ പാട്ടക്കരാറിനെയും അതിന്റെ കാലാവധി അവസാനിച്ചതിനെയും കുറിച്ച് പരാമർശിച്ചിരുന്നത് ഒരു മാറ്റവും വരുത്തിയില്ല. അതിനാൽ, പ്രസ്തുത വ്യവഹാരം തടസ്സപ്പെടുന്നില്ലെന്ന് വിധിച്ചു. ആ കേസിൽ, ഹർജിയിലെ പാട്ടക്കരാറിനെക്കുറിച്ചുള്ള പരാമർശം ഒരു ചരിത്രപരമായ വസ്തുതയായിട്ടാണ് കണക്കാക്കപ്പെട്ടതെന്ന് ഞങ്ങൾക്ക് തോന്നുന്നു. അതിനാൽ ആ വ്യവഹാരംനേരിട്ട് പ്രസക്തമാണ്. പ്രസ്തുത വിധിന്യായം പിന്തുടർന്ന്, നിലവിലെ കേസിലും ഒരു നിയമപരമായ അവകാശമോ അല്ലെങ്കിൽ പൊതു നിയമപരമായ അവകാശമോ നടപ്പിലാക്കുകയാണെങ്കിൽ, **69(2)** വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു കേസിന് തടസ്സമില്ലെന്ന് വിധിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

xxxx xxxx xxxx

11. അതുപോലെ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ഒരു വ്യാപാരമുദ്രയുടെയും അതിന്റെ ലംഘനത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്ഥിരം ഇഞ്ചംക്ഷനോ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനോ ഉള്ള ആശ്വാസം ആവശ്യപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ, ആ വ്യവഹാരം വ്യാപാര മുദ്ര നിയമപ്രകാരമുള്ള ഒരു നിയമപരമായ അവകാശത്തെ

അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതായി കണക്കാക്കണം, കൂടാതെ കോടതിയുടെ വീക്ഷണത്തിൽ അത് 69(2) വകുപ്പ് പ്രകാരം തടസ്സപ്പെടുന്നില്ല.

12. മേൽപറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ, ഈ രണ്ട് സാഹചര്യങ്ങളിലും, ഈ കോടതിയുടെ മുമ്പിലുള്ള കേസിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത പങ്കാളിത്തം ഒരു "കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്ന" അവകാശം നടപ്പിലാക്കുകയാണെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല. അതിനാൽ, ഒന്നാമത്തെ തർക്കവിഷയം എതിർകക്ഷിയായ- പരാതിക്കാർക്ക് അനുകൂലമായി തീരുമാനിച്ചിരിക്കുന്നു."

(ഊന്നൽ നൽകിയിരിക്കുന്നു)

16.2. 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പിൽ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന "കരാർ പ്രകാരം ഉടലെടുക്കുന്ന ഒരു അവകാശം നടപ്പിലാക്കുക" എന്ന വാക്കുകളുടെ വ്യാപ്തിയെക്കുറിച്ച് ഈ കോടതി കൂടുതൽ വിശദീകരിച്ചു; പ്രസ്തുത വ്യവസ്ഥയുടെ രൂപീകരണത്തിലേക്ക് നയിച്ച റിപ്പോർട്ടുകളും മുൻ വിധിന്യായങ്ങളും വിശദമായി പരിശോധിച്ച ശേഷവും, ഈ വിഷയത്തിലെ വിവിധ അധികാരികളെ പരാമർശിച്ച ശേഷവും, ഈ വ്യവസ്ഥയുടെ യുക്തിയും ലക്ഷ്യവും ഈ കോടതി വിശദീകരിച്ചു. വാണിജ്യത്തിൽ ഒരു പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനവുമായി ബിസിനസ്സ് ചെയ്യുന്നവരെ സംരക്ഷിക്കുക എന്നതാണ് ഇതിന്റെ ലക്ഷ്യം, കാരണം അവർ ബിസിനസ്സ് ചെയ്യുന്നതിന് മുമ്പ് സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളികളുടെ പേരുകൾ അറിയാൻ അവരെ പ്രാപ്തരാക്കണം; കൂടാതെ 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഒരു ആസ്തിയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ ഉറവിടമായി ഹർജിയിൽ പരാമർശിക്കുന്ന ഏതൊരു കരാറിനും ബാധകമല്ല. ഈ കോടതി താഴെ പറയുന്നവ വിധിക്കുകയും വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്തു: -

"**23** കൂട്ടിച്ചേർക്കേണ്ടതായ, എന്നാൽ തുല്യപ്രാധാന്യമുള്ളതുമായ വ്യക്തവരുത്തേണ്ട ഒരു വിഷയം എന്നത്, 69(2) വകുപ്പിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനത്തിന്റെ കരാർ, സ്ഥാപനം മൂന്നാം കക്ഷി എതിർകക്ഷിയുമായി ഏർപ്പെട്ടതായിരിക്കണം എന്നത് മാത്രമല്ല, **വാദിയായ സ്ഥാപനം അത്തരം മൂന്നാം കക്ഷി എതിർകക്ഷിയുമായി ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുടെ ഭാഗമായി ഉണ്ടാക്കിയതായിരിക്കണം എന്നതാണ്.**

**24... ചോദ്യത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ കാതൽ എന്നത്, നിയമനിർമ്മാണ സഭ 69(2) വകുപ്പിൽ "കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്നത്" എന്ന വാക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ചപ്പോൾ, വാദിയായ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനം അതിന്റെ എതിർകക്ഷികളായ കസ്റ്റമർമാരുമായി ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുടെ ഭാഗമായി ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു കരാറിനെയാണ് ഇത് സൂചിപ്പിക്കുന്നത് എന്നതും അത്തരം പങ്കാളിത്ത സ്ഥാപനവുമായി ബിസിനസ്സ് ചെയ്യുന്നവരെ സംരക്ഷിക്കുക എന്നതാണ് അതിന്റെ ആശയം എന്നതുമാണ്.** അത്തരം മൂന്നാം കക്ഷികൾ, പങ്കാളികളുമായി ഇടപാട് നടത്തുന്നതിന് മുമ്പ് സ്ഥാപനത്തിലെ പങ്കാളികളുടെ പേരുകൾ എന്താണെന്ന് അറിയാൻ അവരെ പ്രാപ്തരാക്കണം."

**25 കൂടാതെ, 69(2) വകുപ്പ്, സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഒരു ആസ്തിയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ ഉറവിടമായി ഹർജിയിൽ പരാമർശിക്കുന്ന ഏതൊരു കരാറിനും ബാധകമല്ല.** ഹർജിയിൽ അങ്ങനെയൊരു കരാർ പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത് ഒരു ചരിത്രപരമായ വസ്തുതയായി മാത്രമേ കണക്കാക്കാൻ കഴിയൂ. ഉദാഹരണത്തിന്, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനം സമർപ്പിച്ച അന്യായം, സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഒരു മോട്ടോർ കാറിന്മേലുള്ള ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ ഉറവിടത്തെക്കുറിച്ചും, വിദേശിയായ വാങ്ങുന്നയാളിൽ നിന്ന് ഒരു കരാർ പ്രകാരം

വാദി ഒരു മോട്ടോർ കാർ വാങ്ങുകയും ലഭിക്കുകയും, എതിർകക്ഷി വാദി സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശത്തുനിന്ന് അത് അനധികൃതമായി നീക്കം ചെയ്തുവെന്നും ആണ് പരാമർശിക്കുന്നതെങ്കിൽ- എതിർകക്ഷിക്കെതിരായി വ്യവഹാരത്തിൽ ഉള്ള കൈവശാവകാശത്തിനുള്ള ആശ്വാസം എതിർകക്ഷി വാദിയായ സ്ഥാപനവുമായി അതിന്റെ ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുടെ ഭാഗമായി ഏർപ്പെട്ട ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്നതല്ലെന്നും, മറിച്ച്, എതിർകക്ഷി വാദിയായ സ്ഥാപനത്തിന്റെ കസ്റ്റഡിയിൽ നിന്ന് വാഹനം അനധികൃതമായി നീക്കം ചെയ്തുവെന്ന ആരോപണത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാണ് എന്നും വ്യക്തമാണ്. അത്തരം ഒരു സാഹചര്യത്തിൽ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനം മറ്റൊരാളിൽ നിന്ന് ഒരു കരാർ പ്രകാരം വാഹനം വാങ്ങി എന്ന വസ്തുതയ്ക്ക് വാഹനത്തിന്റെ കൈവശാവകാശത്തിനായി എതിർകക്ഷിക്കെതിരെ വ്യവഹാരം സമർപ്പിക്കാനുള്ള സ്ഥാപനത്തിന്റെ അവകാശവുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമില്ല. അങ്ങനെയുള്ള ഒരു വ്യവഹാരം നിലനിൽക്കുന്നതാണ്, കൂടാതെ വ്യവഹാരംസമർപ്പിക്കുന്ന തീയതിയിൽ സ്ഥാപനം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ പോലും 69(2) വകുപ്പ് ഒരു തടസ്സമായിരിക്കില്ല. നിലവിലെ കേസിലെ സ്ഥിതിയും വ്യത്യസ്തമല്ല."

(ഊന്നൽ നൽകിയത്)

17. ***ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാല*** (മേൽപരാമർശം) എന്ന മുൻസൂചിപ്പിച്ച വിധിന്യായം *പുരുഷോത്തം* (മേൽപരാമർശം) കേസിൽ ഈ കോടതി തുടർന്ന് പരിഗണിക്കുകയും പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു, താഴെപ്പറയുന്നതായിരുന്നു ആ കേസിൽ വിധിച്ചത്: -

"24. ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാലയിൽ വ്യക്തമാക്കിയ തത്വങ്ങളോട് ഈ കോടതി പൂർണ്ണമായും യോജിക്കുന്നു. 69(2) വകുപ്പ് കൊണ്ട് നേടുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ലക്ഷ്യവും

സംരക്ഷിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന താല്പര്യവും കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനം ഒരു മൂന്നാം കക്ഷിയുമായി ബിസിനസ്സ് ഇടപാടുകളുടെ ഭാഗമായി ഉണ്ടാക്കിയ കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്ന അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്ന ഒരു കേസിന് പ്രസ്തുത വിലക്ക് ബാധകമാകണം. നടപ്പിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന അവകാശം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനം കക്ഷിയായ ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുക്കുന്നതല്ലെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനം ഒരു മൂന്നാം കക്ഷിയുമായി ബിസിനസ്സുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഉണ്ടാക്കിയതല്ലെങ്കിൽ, 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് ബാധകമാകില്ല."

18. മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഉദ്ധരിച്ച വിധിന്യായങ്ങൾക്ക് വിപരീതമായി ഒന്നും മേൽപറഞ്ഞ ചർച്ചയിൽ കാണുന്നില്ല. ***ഉമേഷ് ഗോയൽ*** (മേൽപരാമർശം) കേസ് പ്രധാനമായും 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(3) വകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥയുടെ പ്രവർത്തനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതായിരുന്നു. കൂടാതെ, "മറ്റ് നടപടിക്രമങ്ങൾ" എന്ന പ്രയോഗത്തിൽ ആർബിട്രേഷൻ നടപടിക്രമങ്ങളും അതിൽ പുറപ്പെടുവിച്ച അവാർഡും ഉൾപ്പെടുത്താമോ എന്ന ചോദ്യത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ "മറ്റ് നടപടിക്രമങ്ങൾ" എന്ന പ്രയോഗത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതായിരുന്നു. പ്രസ്തുത വിധിക്ക് നിലവിലുള്ള ചോദ്യങ്ങളുമായി പ്രസക്തിയില്ല. ***ഫാറൂഖ്*** (മേൽപരാമർശം) കേസിൽ, ഹർജി പൂർണ്ണമായി വായിച്ച ശേഷം, "സ്ഥാപനത്തിലെ ഒരു പങ്കാളിക്കും മറ്റ് പങ്കാളികളുടെ രേഖാമൂലമുള്ള സമ്മതമില്ലാതെ സ്ഥാപനത്തിന്റെ സ്ഥാവര സ്വത്ത് കൈമാറ്റം ചെയ്യാൻ അവകാശമുണ്ടായിരിക്കില്ല" എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്ന വ്യവഹാര പങ്കാളിത്ത ഉടമ്പടിയുടെ 25(ഡി) വകുപ്പിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാണെന്ന് ഈ കോടതി കണ്ടെത്തി. ആ കേസിൽ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത ഒരു സ്ഥാപനത്തിലെ രണ്ട് പങ്കാളികൾ, മറ്റ് പങ്കാളികളുടെ സമ്മതമില്ലാതെ പ്രതിയായ പങ്കാളി നടത്തിയ വിൽപ്പന റദ്ദാക്കാൻ വ്യവഹാരം സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. പ്രസ്തുത പങ്കാളിത്ത ഉടമ്പടിയിലെ നിബന്ധനകളിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത

ഒരു അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനാണ് വ്യവഹാരം സമർപ്പിച്ചതെന്ന് ഈ കോടതി കണ്ടെത്തുകയും, അതിനാൽ 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് അതിന് ബാധകമാണെന്നും വിധിച്ചു. തികച്ചും വ്യത്യസ്തമായ വസ്തുതാപരമായ സാഹചര്യവും വ്യത്യസ്തമായ അവകാശവാദവും ഉള്ളതിനാൽ, പ്രസ്തുത വിധിക്ക് നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതകൾക്ക് പ്രസക്തിയില്ല.

**ഈ കേസിന് ബാധകമായ പ്രസക്തമായ തത്വങ്ങളുടെ പ്രയോഗം**

19. നിലവിലെ കേസിലെ വസ്തുതകൾ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഇടപാടിന്റെ, അതായത്, വാദിയായ സ്ഥാപനം മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾക്ക് അതിന്റെ ഓഹരി വിറ്റതിന്റെ, ഒരു പ്രധാന സവിശേഷത വാദിയായ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത ഒന്നല്ല അത് എന്നതാണ്. ഈ വസ്തുതാപരമായ വശം ഹർജിയിലെ അടിസ്ഥാനപരമായ പ്രസ്താവനകളിൽ നിന്ന് വ്യക്തമാണ്, കൂടാതെ വിചാരണക്കോടതിയുടെയും ഹൈക്കോടതിയുടെയും ഒരേപോലെയുള്ള കണ്ടെത്തലുകൾ ഇതിന് ശക്തി പകരുന്നു. ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഇടപാട് വാദിയായ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്തതല്ല എന്ന കണ്ടെത്തലിനെ ഹൈക്കോടതി അംഗീകരിച്ചെങ്കിലും, ഈ നിർണ്ണായക കണ്ടെത്തലിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഹൈക്കോടതി വേണ്ടത്ര ശ്രദ്ധ നൽകിയില്ലെന്ന് തോന്നുന്നു. ***പുരുഷോത്തം*** (മേൽപരാമർശം) കേസിലെ ഈ കോടതിയുടെ വിധി ഹൈക്കോടതിക്ക് മുമ്പാകെ ഉദ്ധരിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിയിലെ 33-ാം ഖണ്ഡികയിൽ അത് പരാമർശിക്കുമ്പോൾ, ഹൈക്കോടതി ഒരുപക്ഷേ എഡിറ്ററുടെ സംഗ്രഹക്കുറിപ്പ് മാത്രം നോക്കുകയും, മുൻ വിധിന്യായങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ആവർത്തിച്ചത് പോലെയുള്ള അതിലെ റേഷ്യോയും തത്വങ്ങളും, മനസ്സിലാക്കുന്നതിൽ പിഴവ് വരുത്തുകയും ചെയ്തു. ***ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാല*** (മേൽപരാമർശം) കേസിലെ വിചാരണക്കോടതിയുടെ ഉത്തരവിന്റെ

പ്രധാന ആണിക്കല്ലായിരുന്നു ഈ വിധിന്യായം എങ്കിൽ പോലും അത് ഹൈക്കോടതിയുടെ പരിഗണനയിൽ വന്നില്ലെന്ന് തോന്നുന്നു.

19.1. നേരത്തെ ശ്രദ്ധിച്ചതുപോലെ, നിലവിലെ കേസിൽ പ്രധാനവും നിർണ്ണായകവുമായ ഘടകം, തർക്കത്തിലായ വിൽപ്പന ഇടപാട് അപ്പീൽവാദി സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്തതല്ല എന്നതാണ്. അതുപോലെ പ്രധാനപ്പെട്ട മറ്റൊരു വസ്തുത, ഈ വ്യവഹാരം വഞ്ചനയുടെയും തെറ്റിദ്ധരിപ്പിക്കലിന്റെയും പേരിൽ ഒരു രേഖ ഒഴിവാക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും, പ്രഖ്യാപനത്തിനും ഇഞ്ചംക്ഷനുമുള്ള നിയമപരമായ അവകാശങ്ങൾ തേടുന്നതിനും വേണ്ടിയുള്ളതാണ് എന്നതാണ്. പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്ന മറ്റൊരു കാര്യം, 2014 ഏപ്രിൽ 22-ന് ഈ സ്ഥാപനം നാല് പങ്കാളികളുമായി ആണ് ഈ സ്ഥാപനം രൂപീകരിച്ചതെന്നും, എന്നാൽ പിന്നീട് 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികൾ (നിലവിലെ 2-ഉം 3-ഉം എതിർകക്ഷികൾ) മറ്റ് രണ്ട് പേരെ ഒഴിവാക്കി അതേ പേരിൽ ഒരു പുതിയ സ്ഥാപനം രൂപീകരിച്ചുവെന്നും ആരോപിച്ചുകൊണ്ട്, എതിർകക്ഷി സ്ഥാപനമായ "അക്ഷര ഡെവലപ്പേഴ്സിന്റെ" (1-ാം എതിർകക്ഷി) ഘടനയെ തന്നെ വാദി- അപ്പീൽവാദി ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ട് എന്നതാണ്.

19.2. കക്ഷികളിൽ ആരുടെയും കേസിന്റെ യോഗ്യതകളെക്കുറിച്ച് ഈ കോടതി അഭിപ്രായം പറയുന്നില്ല, എന്നാൽ ഹർജിയുടെ രൂപവും ഉള്ളടക്കവും അതിലെ അഭ്യർത്ഥനകളും നോക്കുമ്പോൾ, നിലവിലെ കേസ്, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് ആകർഷിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത സ്ഥാപനം സമർപ്പിച്ച കേസല്ലെന്ന് വ്യക്തമാണ്.

20. മറ്റൊരു തരത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, പ്രസക്തമായ തത്വങ്ങൾ നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതകളിൽ പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ, തർക്കത്തിലായ ഇടപാട് വാദിയായ സ്ഥാപനം അതിന്റെ ബിസിനസ്സ് (അതായത്, കെട്ടിട നിർമ്മാണം) നടത്തുന്നതിനിടയിൽ ഏർപ്പെട്ട

ഒന്നായിരുന്നില്ല എന്നതിൽ സംശയമില്ല; ഇത് വ്യവഹാര സ്വത്തിലുള്ള സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഓഹരി, മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾക്ക് വിറ്റതായ ഒരു സ്വതന്ത്ര ഇടപാടായിരുന്നു. പ്രസ്തുത വിൽപ്പന ഇടപാടുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് ആകർഷിക്കപ്പെടുന്നില്ല. കൂടാതെ, ഈ വ്യവഹാരം ഒരു കരാറിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത അവകാശം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ളതാണെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല; മറിച്ച്, വഞ്ചനയുടെയും തെറ്റിദ്ധരിപ്പിക്കലിന്റെയും ആരോപണങ്ങളോടൊപ്പം, 1963-ലെ നിർദ്ദിഷ്ട നിർവ്വഹണ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കും 1882-ലെ വസ്തുക്കൈമാറ്റ നിയമത്തിന്റെയും വ്യവസ്ഥകൾക്കും (വിൽപ്പനയുടെ പ്രതിഫലം ലഭിച്ചില്ല എന്ന് ആരോപിച്ചുകൊണ്ട്) അനുസൃതമായി നിരോധനത്തിന്റെയും പ്രഖ്യാപനത്തിന്റെയും നിയമപരമായ അവകാശങ്ങൾ തേടിക്കൊണ്ട് വാദി സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഒന്നാണ്. അതിനാൽ, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് ഈ കേസിന് ബാധകമല്ല.

**നിഗമനം**

21. മേൽപറഞ്ഞ ചർച്ചയുടെ ഫലം, 1932-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പിന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തിനായി, ***റാപ്റ്റാക്കോസ് ബ്രെറ്റ് & കോ. ലിമിറ്റഡ്*** (മേൽപരാമർശം) എന്ന കേസിൽ നിശ്ചയിച്ച തത്വങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാണ് നിലവിലെ വ്യവഹാരം എന്നതാണ്, അത് ***ഹൽദിറാം ഭുജിയാവാല*** (മേൽപരാമർശം) കേസിൽ കൂടുതൽ വിശദീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ, അപ്പീൽവാദി സമർപ്പിച്ച കേസിന് 69(2) വകുപ്പിന്റെ വിലക്ക് ബാധകമല്ല. വിചാരണക്കോടതി കേസിന്റെ വസ്തുതകൾ ശരിയായി വിലയിരുത്തുകയും മത്സരിക്കുന്ന എതിർകക്ഷികൾ സമർപ്പിച്ച അടിസ്ഥാനരഹിതമായ അപേക്ഷ ശരിയായി തള്ളിക്കളയുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ബാധകമായ നിയമപരമായ തത്വങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമല്ലാത്തതിനാൽ ഹൈക്കോടതിയുടെ അപവദിത ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കേണ്ടതാണ്.

22. അതിൻപ്രകാരം, ഈ അപ്പീൽ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു; 2017-ലെ സിവിൽ റിവിഷൻ അപേക്ഷ നം.241-ൽ ഗുജറാത്ത് ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച 2018 ഫെബ്രുവരി 15-ലെ അപവദിത വിധിന്യായവും ഉത്തരവും റദ്ദാക്കുന്നു; 2015-ലെ സ്പെഷ്യൽ സിവിൽ വ്യവഹാരം നം.333-ൽ വഡോദരയിലെ 9-ാമത്തെ അഡീഷണൽ സീനിയർ സിവിൽ ജഡ്ജി പുറപ്പെടുവിച്ച 2017 ഏപ്രിൽ 07-ലെ ഉത്തരവ് പുനഃസ്ഥാപിക്കുന്നു. നിയമമനുസരിച്ച് കേസിന്റെ വിചാരണയുമായി മുന്നോട്ട് പോകാൻ വിചാരണക്കോടതിക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകുന്നു.

ദിവ്യ പാണ്ഡെ അപ്പീൽ അനുവദിച്ചു.

(സഹായിച്ചത്: ത്രുപാഷി വിരാങ്, എൽ.സി.ആർ.എ.)